

Natur- og Miljøklagenævnet
Via Klageportalen

Vingsted, den 12. september 2016.

KLAGE

Klage over miljøgodkendelse af, og tilladelse til direkte udledning af spildevand fra Kongsnæs Havbrug, Sags nr. 14/8089 – ID 109827:

Danmarks Sportsfiskerforbund påklagede den Vordingborg kommunes godkendelse og tilladelse til udledning af spildevand med en foreløbig klage. Her følger en mere udførlig klage.

Vi påklager da vi ikke mener, at det ikke i nødvendigt omfang er godtgjort, at påvirkningen fra Kongsnæs Havbrug ikke har en negativ betydning for Natura 2000 område nr. 168.

Område nr. 168 består af habitatområde H 147 "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund", Fuglebeskyttelsesområde F84 "Ulvsund, Grønsund & Farø Fjord" og Fuglebeskyttelsesområde F89 "Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord & Jungshoved Nor"

Havbrugets er placeret i en afstand til Bredemade Hage på kun 58 meter.

I Vordingborg kommunes redegørelse skriver de på s. 26 i afsnit 3.4.2. Natura 2000 – område nr. 168.

NATURA 2000 – planlægningen skal beskytte og genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter i udpegede områder. Kongsnæs Havbrug ligger umiddelbart syd for habitatområde H147 (DK006X233) og fuglebeskyttelsesområde F84 (DK006X084), der indgår i Natura 2000-område nr. 168 "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund".

Næringsstofbelastning betegnes som et problem i det marine område med udbredt vækst af trådalger og faldende dækning af ålegræs. Den overordnede målsætning for området er, at de marine områder skal have god vandkvalitet og et artsrigt dyre- og planteliv. For så vidt angår tilførslen af næringsstoffer henvises til reguleringen i Vandområdeplanen.

Naturplanen betegner som helhed vandområderne som meget eutrofierede, og præget af faldende udbredelse af ålegræs.

Danmarks Sportsfiskerforbund mener Vordingborg kommune ikke som anført i afsnit 3.4.2, kan henvise til at habitatbekendtgørelsens regler om vurdering af planer og projekter er overholdt i kraft af, at Natura 2000-plan nr. 173 er koordineret med Vandområdeplanerne. Vi anmoder derfor Nævnet om at vurdere om habitatbekendtgørelsens vurderingskrav i forhold til enkeltprojekter er overholdt, fordi en Natura 2000-plan er koordineret med en vandområdeplan.

På s. 28 **3.4.4. Forhåndsvurdering/screening af havbrugets påvirkning af område 168.**

Anfører Vordingborg kommune flg.:

Strømretningen ved havbruget er overvejende mod vest, og dermed væk fra område 168, men strømmen vender jævnligt og forureningen fra havbruget vil i det tidsrum spredes mindre effektivt. En mindre del af havbrugets forurening kan komme ind i det beskyttede område mod øst, eller vest om Bogø til Ulvsund, eller til det beskyttede område på Bredemølle Hage, som ligger lige ved siden af havbruget.

Modelberegningen for perioden april – august, som vises på Figur 4, illustrerer det mest almindelige spredningsforløb.

Af og til forekommer der situationer med stille vejr, hvor forureningen spredes mindre end normalt. Modelberegningen af stofspredningen i en sådan 14 dages periode viser, at der sker stofspredning til Bredemølle Hage og Ulvsund (se Figur 3). Beregningen viser at koncentrationsniveauet i Ulvsund vil være en størrelsesorden lavere end koncentrationsniveauet i strømmenden i Grønsund. Hvis perioden med stille vejr og strømforhold forekommer om sommeren vil den biotilgængelige del hurtigt blive optaget i biomassen, og den fastsiddende del af biomassen vil ikke følge vandmassen når vandet igen begynder at strømme, men vil indgå i biomassen på stedet. Hvorvidt det kan have væsentlig betydning for de beskyttede arter og levesteder afhænger af den tilførte kvælstofmængde og dernæst, hvor stor en forøgelse af biovæksten det fører til, og hvor meget det betyder i forhold til det beskyttede områdes øvrige kvælstofbelastning, og områdets sårbarhed for yderligere belastning.

På s. 15-16. **3.3.2. "Worst Case" - fortyndingsberegningen i 2014 for stoffer fra havbruget**
Ansøgningen fra Kongsnæs Havbrug refererer til en rapport, som DHI i 2013 lavede for Dansk Akvakulturforening, hvor fortyndingspotentialet i danske havområder beregnes. Fortyndingspotentialet blev opgjort på grundlag af en tidsserie af strømhastigheder i en 14-dages periode i august 2005, der betegnes som et repræsentativt år. Fortyndingspotentialet er beregnet med reference i et havbrug med en produktion der er seks gange større end produktionen ved Kongsnæs Havbrug.

Rapportens overordnede resultat er, at vandkvalitetskriterierne typisk risikerer at blive overskredet ved placering af havbrug i bugter, vige og fjorde. Kongsnæs og de øvrige lokaliteter der pt anvendes til havbrug ligger alle i områder med gode fortyndingsforhold.

Fortyndingspotentialet er ikke en egentlig spredningsberegning, idet den ikke direkte redegør for stoftransporten, men er kalibreret ud fra en spredningsberegning for et havbrug ved Endelave, hvor fortyndingspotentialet er sat til 1.

Danmarks Sportsfiskerforbund henviser til en nylig afgørelse i Klagenævnet vedr. sag om miljøgodkendelse af Endelave Havbrug og VVM-tilladelse til etablering af Endelave Havbrug (NMK-10-00807 og NMK-34-00371). I afgørelsen finder Nævnet, at de konklusioner der træffes på baggrund af DHIs modellering ikke var fyldestgørende til at vise effekter af en øget B15 belastning på iltforholdene nær bunden. Modelundersøgelserne er gennemført med værktøjerne MIKE 3-FM (salt, temperatur, strøm i 3 dimensioner), MIKE 21 SW (bølgeforskel), MIKE ECOLab (vandkvalitet, kemiske sediment-forhold). En del af det anvendte modelværktøj brugt ved godkendelse af 10-00807 og NMK-34-00371). I afgørelsen finder Nævnet, at de konklusioner der træffes på baggrund af DHIs modellering ikke var fyldestgørende til at vise effekter af en øget B15 belastning på iltforholdene nær bunden. Modelundersøgelserne er gennemført med værktøjerne MIKE 3-FM (salt, temperatur, strøm i 3 dimensioner), MIKE 21 SW (bølgeforskel), MIKE ECOLab (vandkvalitet, kemiske sediment-forhold). En del af det anvendte modelværktøj brugt ved godkendelse af Endelave har også været anvendt

for Kongsnæs Havbrug. Grundlaget for godkendelse og tilladelse bør derfor efter Danmarks Sportsfiskerforbunds opfattelse vurderes ud fra samme præmisser, som nævnes i afgørelsen ved Endelave.

På s. 28 **3.4.4. Forhåndsvurdering/screening af havbrugets påvirkning af område 168.**

I basisanalysen for den foregående Vandplan blev den samlede kvælstoftilførsel til Stege Bugt, Ulvsund og Bøgestrømmen opgjort til 182 ton/år.

Modelberegningerne for stofspredning fra havbruget angiver overkoncentrationer, men opgør ikke stoftransporten gennem Grønsund og ind i Ulvsund. To ugers kvælstofudledning fra havbruget svarer til knap 1 ton kvælstof, og en del heraf føres til område 168. I perioder med normale strømforhold vil overkoncentrationen i strømfanen være væsentligt lavere og dermed vil transporten ind i område 168 også være mindre.

Tilførslen af kvælstof fra havbruget til område 168 på årsbasis vil være meget mindre end de 9 ton, som er 5 % af kvælstoftilførslingen til Stege Bugt-området. Dette er afskæringskriteriet ved vurdering af om husdyrbrug væsentligt påvirker Natura 2000-områder.

Vordingborg Kommune vurderer, at kvælstoftilførslen ved det ansøgte i sig selv ikke kan medføre en skadevirkning på vandmiljøet, og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-området, herunder bilag 4 arter.

I forhold til 2007 er husdyrholdet i oplandet til Grønsund faldet med ca. 10 %. Den kumulative virkning af havbruget med andre kvælstofkilder har således været faldende i perioden.

Basisanalysen for Natura 2000 – område 168 for perioden 2015 – 2021 forholder sig ikke til næringsberigelsen, men henviser til Vandområdeplanen. Vandområdeplan for 2015 - 2021 giver plads til fortsat havbrugsdrift, og afsætter en ekstra kvælstofkvote til havbrugene i 2021. Fortsat drift af Kongsnæs Havbrug vil være i overensstemmelse med Vandområdeplanen og vil ikke medføre væsentlig påvirkning af Natura 2000 – område 168.

Med henvisning til ovenstående er vi af den overbevisning at Vordingborg kommune ikke lever op til kravet i Habitatbekendtgørelsen (Bek. Nr. 188, 2016), hvor en miljøgodkendelse skal indeholde den godkendende myndigheds vurdering af, hvor vidt projektet i sig selv, eller sammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt.

Danmarks Sportsfiskerforbund mener ikke afskæringskriteriet ved vurdering af om husdyrbrug væsentligt påvirker Natura 2000-områder kan anvendes på miljøgodkendelse af et havbrug. I vejledning fra Miljøstyrelsen om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevand ved ansøgning efter husdyrgodkendelsesloven står at nitrattilførslen til overfladevande stammer væsentligst fra de dyrkede arealer.

Fra Notat: **Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven.**

Af landbrugets bidrag til nitratudvaskningen stammer i runde tal omkring 5/6 fra planteavl (opretholdelse af et tilstrækkeligt gødningsniveau til en optimal planteproduktion) og omkring 1/6 fra husdyrproduktioner (øget bidrag pga. anvendelse af husdyrgødning). I forbindelse med miljøgodkendelsen af husdyrbrug håndteres generelt den ekstra miljøpåvirkning, som er knyttet til husdyrproduktionen (planteavlere skal jo ikke have en miljøgodkendelse). Hvor stor nitratudvaskningen til overfladevande er fra de dyrkede arealer som følge af udspreddning af husdyrgødning, afhænger blandt andet af, hvor meget det reduceres, fra det forlader rodzonen fra det aktuelle udspreddningsareal og til det lander i det pågældende overfladevand.

Danmarks Sportsfiskerforbund mener ikke at et husdyrbrug kan sammenlignes med et havbrug. Et husdyrbrug spreder husdyrgødning på markerne og skal overholde gødningsregler mv. Der sker en reduktion af næringsstofferne i vandet på vej fra rodzone og ved vandets transport til kystzonen mv.

Et havbrug har ikke nogen form for rensning inden udledning i recipienten. Det virker endvidere påfaldende at Vordingborg kommune henviser til at husdyrholdet i oplandet til Grønsund er faldet 10 % og bruger det som en retfærdiggørelse/forklaring på Godkendelsen. Ifølge Notatet fra MST kommer 5/6 af udvaskningen fra planteavl og omkring 1/6 fra husdyrproduktioner og et fald i husdyrproduktionen giver nødvendigvis ikke mindre udvaskning, når Fødevarer- og Landbrugspakken giver mulighed for en øget gødningsmængde. Disse overvejelser indgår heller ikke i Kommunens vurdering af om havbruget har en negativ påvirkning af område nr. 168.

Udledning af N, P og BI5.

Vordingborg kommune skriver i godkendelsen (3.6.2. Næringssaltkvoter på s. 31.):

Jævnfør havbrugsvejledningen skal der fastsættes vilkår om maksimal årlig udledning af kvælstof og fosfor. De hidtil gældende kvoter på 15,9 ton kvælstof og 1,7 ton fosfor pr. kalenderår som nettoudledning videreføres uændret. Vejledningen fastsætter endvidere udlederkrav for kvælstof, fosfor og organisk stof angivet i forhold til nettoproduktionen. Det er et effektivitetskrav som medtages i miljøgodkendelsen.

På side 11. **3.2.2. Fodring og næringssaltkvoter** står:

Det samlede regnskab for hver sæson opgøres i Miljøstyrelsens havbrugsskema. Den følgende tabel indeholder nøgletal fra havbrugsskemaerne for 2011 – 2015. Nettoproduktionen er omkring 400 ton/år og foderkvotienten er 1,1 – 1,2.

	2011	2012	2013	2014	2015	
Nettoproduktion (ton/år)	408,3	419,8	375,0	357,5	383,6	
Fodermængde (ton/år)	445,0	445,0	419,9	425,4	445,0	
Kvælstof tilført (ton/år)	27,1	27,8	25,6	26,2	27,1	
Fosfor tilført (ton/år)	3,6	3,6	3,4	3,4	3,6	
Foderkvotient	1,09	1,06	1,12	1,19	1,16	
NETTOUDLEDNING (ton/år):						Krav
Kvælstof	14,8	15,2	14,4	15,5	15,6	15,9
Fosfor	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,7
SPECIFIK UDLEDNING (kg/ton nettoprodukt):						
Kvælstof	36,3	36,1	38,4	43,3	40,7	47,5
Fosfor	3,7	3,5	4,0	4,6	4,3	6

Danmarks Sportsfiskerforbund kan ikke se i godkendelsen at der er anført hvor meget BI5 der udledes fra Kongsnæs Havbrug. Dette må være en fejl/forglemmelse når Kommunen selv nævner at det er et krav at der skal sættes udlederkrav for mængden af N, P samt BI5.

Endelig finder vi beregningerne i nettoudledning af N og P mangelfulde og ikke i overensstemmelse med de tal der nævnes i "Bat for fiskeopdræt i Norden, Bedste tilgængelige teknologier for Akvakultur i Norden" TemaNord 2013:529.

På s. 196-197. Afsnit 11.2 Forurening med nitrogen, fosfor og organisk stof *Bergheim & Braatens skitse fra 2007*

Anvendes Bergheim & Braatens skitse fra 2007 vil et foderforbrug på 445 tons, som det fremgår af godkendelsen af Kongsnæs havbrug, medføre en udledning på 15,87 tons N, 3,1 tons P og ca. 198 tons BI5. Heraf ses at udledning af fosfor overskrider den fastsatte kravgrænse i godkendelsen med mere end en faktor 2.

3.6.2. Næringssaltkvoter

Med havbrugets placering i et område med kraftig gennemstrømning vil der ikke være væsentlig lokal eutrofiering som følge af havbrugets aktiviteter, idet vandet i løbet af få dage når til Smålandsfarvandet. Eutrofieringen sker således primært i Smålandsfarvandet, hvor havbruget er en blandt mange kilder.

I situationer med dårlige strømforhold kan der forekomme lokal ophobning af næringsalte og algevækst. Disse situationer varer typisk kun nogle få dage, hvorefter den dannede biomasse føres med vandet til Smålandsfarvandet, og derfor ikke bidrager væsentligt til lokal eutrofiering. I "Worst Case" beregningen af stofspredningen regnedes med en varighed af 14 dage.

Danmark Sportsfiskerforbund ser ikke ovenstående er brugt i habitatredegørelsen og vi gentager anmodningen om at Nævnet vil vurdere om habitatbekendtgørelsens vurderingskrav i forhold til enkeltprojekter er overholdt, blot fordi en Natura 2000-plan er koordineret med en vandområdeplan.

Næringssaltkvoterne er medtaget i Vandområdeplanen. Vordingborg Kommune vurderer, at Kongsnæs Havbrug ikke er til hindring for opnåelse af målsætningen om "God Tilstand" i vandområdet. I Vandområdeplanen er der ikke taget skridt til at begrænse udledningen fra dette eller andre havbrug i området.

Danmarks Sportsfiskerforbund finder afslutningsvis at når der er manglende målopfyldelse på alle parameter i kystområdet, ålegræs og bundfauna er ukendt tilstand mens klorofyl er i moderat økologisk tilstand. Samt at det ikke i tilstrækkeligt omfang er godtgjort, at udledning af N, P og BI5 fra Kongsnæs Havbrug IKKE har en negativ betydning for tilstanden af Natura 2000 område nr. 168, bestyrker det vor opfattelse at grundlaget for at give en godkendelse og dermed tilladelse til udledning af spildevand uden nogen form for rensning, ikke er til stede.

Jeg vil beklage den sene fremsendelse af en udførlig klage. Det hænger blandt andet sammen med udsendelsestidspunktet, der var midt i sommerferieperioden, samt et megen stor arbejdsbyrde i vort Sekretariat.

Med venlig hilsen

Lars Brinch Thygesen
Miljøkonsulent